

ВТРАТИ ІНФРАСТРУКТУРИ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ЗАПОДІЯНОЇ ШКОДИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Віта Анатоліївна Андрєєва

Університет економіки та права «КРОК»,

м. Київ, Україна

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та фінансів

Існує кілька підходів до оцінки збитків від війни, зокрема, їх можна оцінювати як втрати від руйнувань (damages), так і збитки економіки від загального впливу бойових дій (loses). Оцінка втрати від руйнувань (damages) передбачає розрахунок втрат фізичної інфраструктури (руйнування житлових будинків; комунальної, дорожньої, залізничної інфраструктури; освітніх та медичних установ), а також оцінку фінансової вартості цих втрат. Світовий банк радить використати відновлювальний підхід. Тобто, якщо зруйновано житловий будинок, то потрібно оцінювати не його вартість на момент руйнування, а те, скільки коштуватиме будівництво такого нового будинку на місці зруйнованого.

Український уряд практично з перших тижнів почав фіксувати та оцінювати всі економічні збитки, завдані нападом РФ. До цієї роботи залучили Київську школу економіки (KSE), групу Ukraine Economic Outlook та інші експертні організації. Попередні оцінки прямих збитків постійно уточнюються і переглядаються у бік зростання [1].

Документом, який прописує всі аспекти відшкодування шкоди виступає постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2022 р. «Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації». Визначені питання організаційної та аналітичної роботи для міністерств, державних адміністрацій, виконавчих комітетів сільських, селищних та міських рад відносно відшкодування заподіяної шкоди. В затвердженій постанові «Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації» визначені напрями відшкодування шкоди та збитків, серед них:

- втрати інфраструктури транспорту, інфраструктури (зокрема фізичної) електронних комунікаційних мереж;
- втрати енергетичної інфраструктури.

До кожного напрямку передбачені показники, за якими оцінюються певні втрати. Побудова документа певним чином пояснює зміст витрат за видами [2].

Об'єкти інфраструктури стали однією з ключових сфер, які зазнали найбільших атак з боку агресора, з розгортанням повномасштабної війни проти України. Зокрема, у перші тижні війни, російські війська здійснювали масовані обстріли авіаційної інфраструктури, передусім аеродромів не лише військового, але й цивільного і військово-цивільного (подвійного) призначення. Згодом цілями активних атак стали об'єкти залізничної інфраструктури, зокрема електричні підстанції. Так найбільших руйнувань інфраструктури, як в абсолютному, так і у вартісному виразі, стали об'єкти дорожньої інфраструктури.

За попередніми оцінками, загальний обсяг прямих збитків об'єктів транспортної інфраструктури в Україні склав \$36,8 млрд (станом на початок 2024 року) [3].

Повний розрахунок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії РФ надасть можливість прийняття раціонального рішення уповноваженими органами щодо їх відшкодування або компенсації державою-агресором.

Основними проблемами в Україні залишаються розробка механізму виплати відшкодування збитків та його джерел фінансування. Втрати України внаслідок російської військової агресії планують компенсувати за рахунок репарацій та конфіскованих активів російської федерації, а не за рахунок міжнародної допомоги чи державного бюджету. Налагодження цього процесу також потребує значних зусиль з боку держави та міжнародних партнерів [4].

Цитування

1. Кришталь, Т. М., Дулгерова, О. М., & Чубань, В. С. (2022). Державне регулювання підходів щодо оцінки економічних збитків, завданих Україні внаслідок війни.
2. Яворська, В. (2023). Правове регулювання та напрямки вдосконалення відшкодування заподіяної війною шкоди. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Юридичні науки, (4 (67)), 64-72.
3. Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України станом на початок 2024 року <http://surl.li/axknfe>

4. Андреева, В., & Гофман, М. (2024). Оцінка збитків від пошкодження майна внаслідок військової агресії російської федерації в Україні. Вчені записки Університету «КРОК», (1 (73)), 20-27.